

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno diplomanta/diplomantky:	Pavčina Batalová
Téma práce:	Profesní etika advokátů v České republice
Rozsah práce:	149 982 znaků (cca 83 normostran)
Datum odevzdání práce:	24. 4. 2023

1. Aktuálnost (novost) tématu

Hodnocení aktuálnosti tématu práce závisí do značné míry na tom, co vlastně považujeme za téma práce. Pokud za něj však považujeme spíše limity svobody projevu advokátů, k jejichž analýze práce v jádru směřuje, než extrémně obecnou, avšak názvu práce odpovídající „profesní etiku advokátů v České republice“, pak se jistě jedná o velmi živé a aktuální téma.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Téma limitů svobody projevu advokátů je přiměřeně náročné pro zpracování v kvalifikační práci. Z metodologického hlediska autorka postupuje poměrně tradičně a analyzuje relevantní právní úpravu, odbornou literaturu a rozhodovací praxi a snaží se následně syntetizovat obecnější závěry. V tomto směru jsou zvolené metody zcela adekvátní. Nadbytečnou se mi však jeví v míra, v níž byla v práci využita pouhá deskripce (viz níže).

3. Formální a systematické členění práce

První kapitola přibližuje základní pojmy a otázky oboru profesní etiky jako je význam a vzájemný vztahy morálky, etiky a práva či smysl etických kodexů. Druhá kapitola se věnuje historii advokacie, a to nejprve jejím římským kořenům a poté podobě a právní úpravě advokacie na našem území v sedmi chronologicky řazených obdobích od 14. století až do roku 1996. Třetí kapitola popisuje právní úpravu advokacie se zvláštním zaměřením na části této právní úpravy mající dopad na soukromý život advokátů (§ 17 zákona o advokacii, čl. 4 etického kodexu). Čtvrtá kapitola se již věnuje vybraným oblastem profesní etiky advokátů – nejprve je sice uvozena podkapitolou věnovanou obecně podmínkám výkonu advokacie, následně se však již zaměřuje především na limity svobody projevu advokáta. Pátá kapitola nadešpaná jako „Vztah profesní etiky advokátů a jejich osobního života“ pak čtvrtou kapitolu dále rozvádí a rozebírá kárnou judikaturu ve vztahu ke svobodě projevu advokáta.

4. Vyjádření k práci

Autorka se rozhodla k tématu přistoupit značně „zešíroka“, a zahrnout tak do práce například pasáže věnované etymologickému základu pojmů „etika“ a „morálka“, smyslu existence práva, římským prvopočátkům advokacie, podobě advokacie na našem území v jednotlivých historických etapách, činností vykonávaných Českou advokátní komorou a jejími jednotlivými orgány, či procesnímu průběhu kárného řízení. Tento přístup není v kvalifikačních pracích výjimečný a nelze jej označit vysloveně za vadný. Samozřejmě totiž umožňuje naplnit práci textem, který má v zásadě odborný charakter, je patřičně podložen adekvátními zdroji a neobsahuje významnější věcné nesprávnosti. Zároveň ale bohužel nejde ani o nejšířastnější přístup k tématu, neboť vede k popisnosti, povrchnosti a opakování tezí vyřčených v odborné debatě již nespočetněkrát, a oslabuje tak odborný přínos práce a autorský tvůrčí vklad. Těmito nedostatky bohužel trpí i hodnocená práce, jejíž úvodní kapitoly jsou pro zpracování hlavního tématu zbytečné a ke svým dílčím podtématům neříkají nic nového. Autorka se bohužel navíc nedokázala vyhnout jistě frázovitosti (např. označování válečného a komunistického období za „dobu temna nejen pro advokacii“ na s. 24 a 26, závěry o vybudování „nezávislé a svobodné advokacie, v níž již je na každém z advokátů, a aby svým poctivým výkonem praxe přispíval k dobrému jménu advokacie ku prospěchu společnosti“ na s. 28) a zaplňování práce „vatou“ (viz např. úvahy o tom, že každý vykonává

nějakou profesi na s. 14, popis struktury zákona o advokacii a etického kodexu na s. 30 a 33, rozbor povahy odporu proti příkazu jako opravného prostředku na s. 43).

V důsledku popisované rozbíhavosti autorčina přístupu zbývá bohužel málo prostoru na jádro práce, které začíná přibližně kapitolou 4.2, je obsaženo na s. 46–67 a obsahově se věnuje pravidlům profesní etiky advokátů, a to především ve vztahu k soukromému životu advokátů a jejich projevům (nad rámec toho se autorka, možná mírně arbitrárně, na s. 48 krátce věnuje také odívání advokátů). V této části práce autorka otevírá řadu zajímavých otázek, aniž by se však dostávala k jejich hlubšímu rozboru a aniž by zohledňovala větší počet argumentů či veškerou relevantní rozhodovací praxi. Zároveň je však třeba vyzdvihnout, že autorka k tématu přistupuje systematicky a podařilo se jí kvalitně zachytit hlavní principy a problémy, které se k němu vztahují.

Nad rámec uvedeného lze formulovat některé dílčí výtky:

- Autorka na několika místech práce zmiňuje oponentní názory k jí zastávanému, aniž by k nim však citovala jakýkoliv zdroj (na s. 33 autorka takto uvádí, že „někteří mohou kodex kritizovat z pohledu toho, že vyslovuje nedůvěru v osobnost advokáta“, na s. 55 zmiňuje, že se „ozývají hlasy, které kritizují přílišnou benevolenci kárných orgánů ČAK k projevům advokátů“, na s. 58 uvádí, že „část advokátů vyjádřila kritiku, když [...] došlo k novelizaci § 17 zákona o advokacii“).
- Na s. 54 práce je uvedeno, že „V demokratické společnosti pro omezování svobody slova nepochybně není místo. Toto právo je možné omezit pouze v nevyhnutelných případech.“ První a druhá věta si zjevně protirečí; z věcného hlediska je přitom nepochybné, že svoboda projevu (stejně jako většina ostatních základních práv) není svou povahou neomezená a neomezitelná, avšak její omezení připadají v úvahu jen za stanovených podmínek.
- V podkapitole 5.1 autorka rozebírá několik rozhodnutí z kárné praxe, není však zřejmé, jaké kritérium volila pro výběr zahrnutých rozhodnutí. Řada rozhodnutí k tématu svobody projevu zde přitom chybí; rozhodnutí ve věci K 47/2022 naopak z tématu zcela vybočuje.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Autorka si pokládá otázku „jak etická pravidla zasahují, ovlivňují a omezují osobní sféru života advokátů, úžeji zaměřena na jeho projevy, ať již profesní, osobní či politické.“ Takto formulovanou otázku ovšem zodpovídá jen částečně, neboť ve skutečnosti se práce jiným sférám soukromého života advokátů mimo jejich projevů příliš nevěnuje.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Obsah práce ani protokolů o automatické kontrole nezavdávají pochybnosti o tom, že práce byla zpracována samostatně.
Logická stavba práce	Práce smysluplně směřuje od obecného ke konkrétnímu, k logické výstavbě kapitol lze však formulovat některé dílčí výtky: <ul style="list-style-type: none"> - V podkapitole 1.1, která je dělena na části o morálce (1.1.1), etice (1.1.2) a právu (1.1.3), se mi jeví nadbytečným zařazovat ještě oddíly o morálce a etice (1.1.1.1), morálce a

	<p>právu (1.1.1.2) a etice a právu (1.1.2.1), které text tříští a často opakují to, co bylo v práci řečeno jinde.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Úvahy o potřebnosti či nepotřebnosti etického kodexu jsou nesystematicky rozděleny zčásti do kapitoly 1.3 („Etický kodex“) a 3.2.2 („Etický kodex advokátů“). Obdobně rozbor právní úpravy dotýkající se projevů advokátů je zbytečně rozdělen mezi podkapitulu 3.2.1 („Zákon o advokacii“) a úvodní části kapitoly 5 („Vztah profesní etiky advokátů a jejich osobního života“). - Není zcela zřetelné, co bylo kritériem pro vzájemné rozdělení kapitol 4 a 5, které mají v podstatě shodné téma
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Autorka používá přiměřený počet adekvátně zvolených zdrojů. Zdroje jsou dominantně v českém jazyce.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Provedenou analýzu považují za spíše povrchní.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Bez výhrad
Jazyková a stylistická úroveň	Po jazykové stránce je práce v pořádku, pravopisné chyby jsou ojedinělé, častěji se objevují chyby v interpunkci. Místy práce obsahuje zbytečně dlouhé věty či méně obratná vyjádření („k nejméně závažným a častým pochybením patří“).

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

- 1) Na s. 51–52 autorka uvádí, že spatřuje rozdíl mezi projevy advokátů na sociálních sítích (které většinou spadají pod soukromou sféru advokátova života) a na oficiálních webových stránkách advokáta (kde advokát demonstruje své povolání a hlásí se k němu). Lze konkretizovat, v čem tento rozdíl spočívá a uvést příklad projevu, který by z hlediska profesní etiky bylo přípustné umístit na sociální síť advokáta, nikoliv však na jeho webové stránky? Jaké jsou argumenty pro stanovení odlišných limitů svobody projevu advokáta na sociálních sítích a na webových stránkách?
- 2) Na s. 53 autorka uvádí, že „advokát je vázán zákonem a etickým kodexem i v případech, kde nejde o projevy související s výkonem advokacie“, na s. 69 se ovšem ztotožňuje se závěry Karla Čermáka, podle nějž se čl. 4 odst. 3 etického kodexu ČAK upravující limity projevu advokátů vztahuje pouze na projevy činěné v souvislosti s výkonem advokacie. Jaké stanovisko k uvedené otázce tedy autorka zastává a z jakých důvodů? Jak v této souvislosti hodnotí rozhodovací praxi soudů (např. rozsudky Městského soudu v Praze č. j. 9 Ad 10/2015-122 či 9Ad 13/2020-62), která souvislost s výkonem advokacie vyžaduje, avšak posuzuje ji velmi volně?

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k obhajobě.
Navržený klasifikační stupeň	Dobře

V Praze dne 14. května 2023

Jan Chmel
oponent